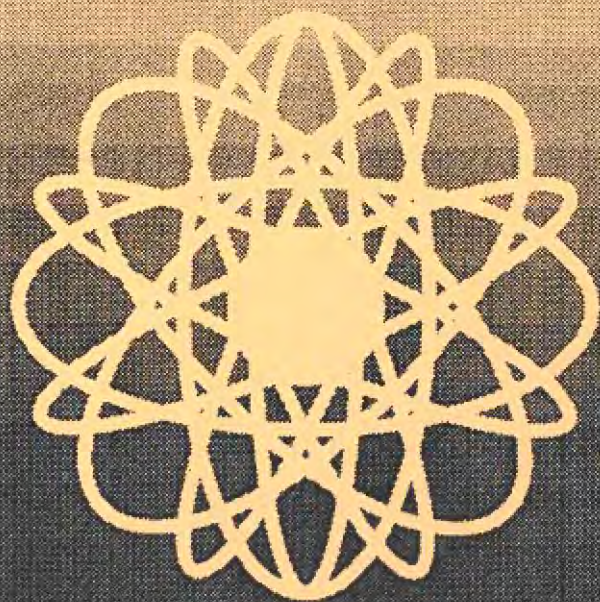

Faculteit Natuur- en Sterrenkunde

Fylakra

**personeelsblad rond
de utrechtse fysica**

FYLAKRA

Fylakra wordt uitgegeven voor de vakgroepen en afdelingen van de faculteit Natuur- en Sterrenkunde van de Rijksuniversiteit Utrecht

36-ste jaargang, nummer 3
15 juni 1992

REDAKTIE

hoofdredakteur: Gijs van Ginkel (MBF)

redactieleden:

Nelleke Bouman (ID)
Jaap Dijkhuis (GCM)
Jo de Haan (Repro)
Geert Hooyman
Evert Landré (STK)
Gerard van der Mark (WF)
Piet de Wit (ION)
Els Wolfs (BUR)

reportagefoto's,
vormgeving en

eindredactie: Evert Landré
portretfoto's: Johan van der Linden
reproductie: Jo de Haan

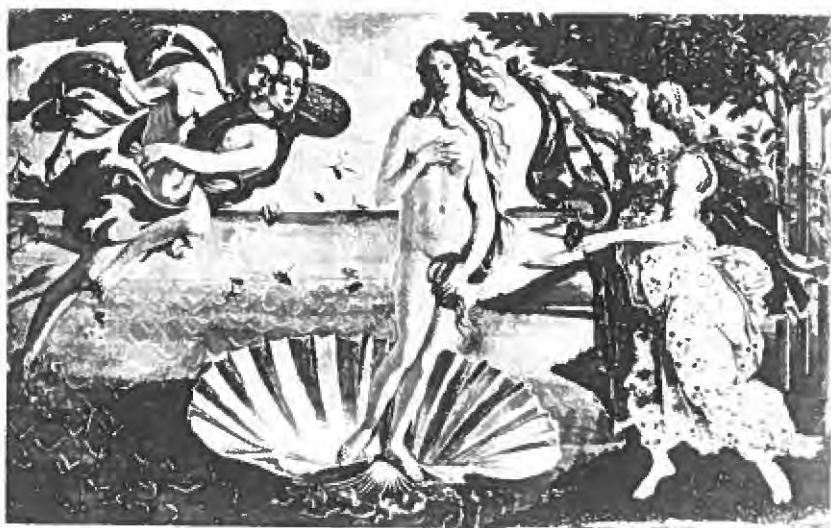
Het volgende nummer verschijnt in oktober. Kopij daarvoor kan worden ingeleverd bij de leden van de redactie of gedeponeerd worden in het postvakje van Fylakra op kamer 152. Sluitingsdatum: **18 september 1992.**

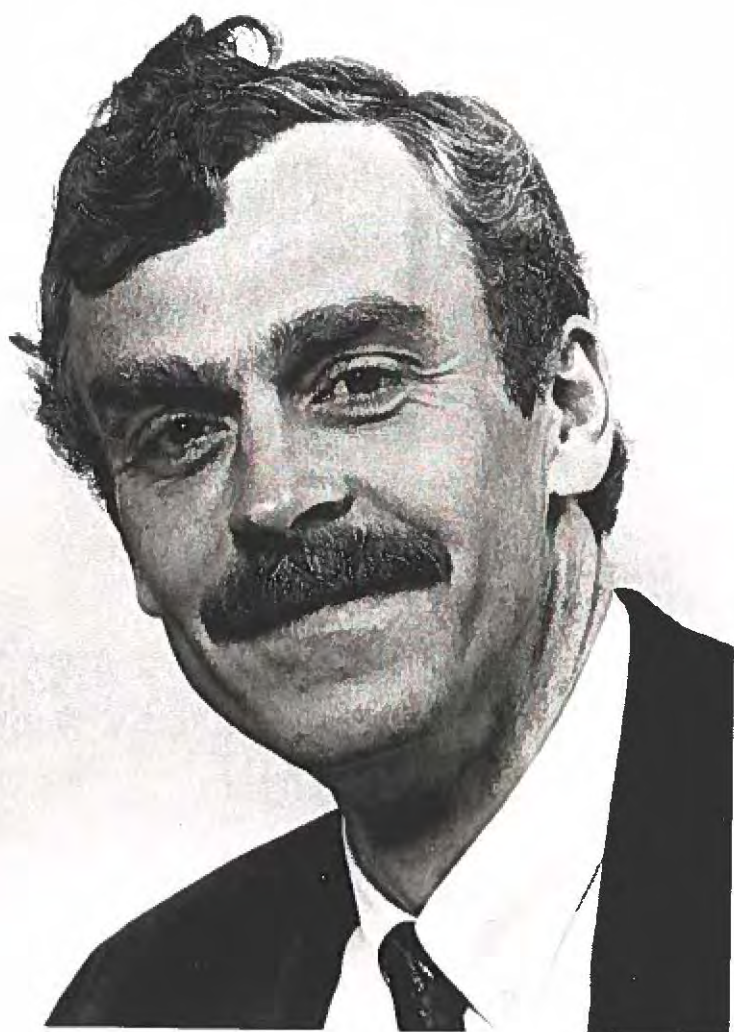
Voor de wijze waarop kopij voor Fylakra kan worden aangeleverd, bel met de eindredakteur (BBL kamer 701, tel. 5214)

FYLAKRA**INHOUD**

jaargang 36, nummer 3

Jaap Dijkhuis hoogleraar	3
IMOU is nu IMAU	5
Frits Ern�� bijzonder hoogleraar	8
Afscheid J. van Nieuwkoop	10
CD-ROM in de bibliotheek	12
Bij het overlijden van Ad van de Goede	15
Prof.Dr. Jan Smit	17
In/uit dienst	19
Fylakon Sportdag	20
Een nieuwe lente - een nieuwe naam	22
Een andere baan	24
Schotplijp in de prijzen	25
Promotie Dick van der Voort	26
Afscheid Jaap Jasperse	28
Oudste student overleden	30

Geboorte van Venus - zie bladzijde 5

JAAP DIJKHUIS HOOGLERAAR

Van Prof.Dr. G. Blasse ontvingen wij de volgende bijdrage over wat toch echt geen 1-april-grap bleek te zijn.

Op 1 april j.l. vond Jaap Dijkhuis op zijn kamer in het Ornstein Laboratorium een leerstoel. Ballonnen gaven het bijzondere karakter ervan aan. Enige dagen later zong de werkgroep Gecondenseerde Materie hem het "Hoog zal le leren" toe. Van waar al deze commotie? Jaap is per 1 april 1992 benoemd tot bijzonder hoogleraar in de Laseroptica van Halfgeleiders vanwege het Utrechts Universiteitsfonds. Hiermee is het aantal hoogleraren in de werkgroep op vijf gekomen: twee fysici (De Wijn, Dijkhuis) en drie chemici (Blasse, Kelly en Bongers). Nog even doorzetten en de zaak is weer in evenwicht.

Jaap promoveerde op laserspectroscopisch onderzoek aan robijn bij Prof. De Wijn. Na een kort verblijf bij Holec keerde hij terug bij de Utrechtse Universiteit en zette daar met veel succes het robijn-onderzoek voort. Om de lezer in verwarring te brengen noem ik hier kreten als: fonon bottlenecking en trapping in submicron robijnfilms, gestimuleerde fononemissie en fononsuperfluorescentie.

Daarna verlegde hij zijn werkterrein naar de laserspectroscopie van halfgeleiders. Dit onderzoek is ook van groot belang voor andere halfgeleidergroepen in het Debeye Instituut (Kelly, Van der Weg). Jaap heeft momenteel de leiding van een kleine werkgroep binnen de FOM-werkgemeenschap Halfgeleiders.

Momenteel wordt hij gefascineerd door de mogelijkheden om ultrasnelle verschijnselen in halfgeleiders met lasers te onderzoeken. En de niet-Ingewijde lezer begrijpt het al: dat betekent onvoorstelbaar snel (picoseconde, femtoseconde) en dus onvoorstelbaar duur.

Maar de Fylakra-lezer weet dat Jaap onvoorstelbaar enthousiast is en een onvoorstelbaar goede organisator is. Wanneer men daarbij zijn sterke motivatie om creatief in de natuurkunde bezig te zijn bedenkt dan weet u al dat die nieuwe snelle laser er komt, zo niet vandaag

dan morgen en dat er fantastische dingen uit gaan komen.

Jaap is ook iemand die jonge mensen voor ons vak enthousiast kan maken en die daar langer voor neemt dan een paar seconden.

Inmiddels heeft hij reeds ontdekt dat het hogleraarschap van deze tijd hoge eisen stelt: niet alleen heeft men voor de fietstocht van de Uithof naar Zelst nog maar een paar luttele picoseconden over, ook het schilderen van de boot dient bij voorkeur in zo een korte tijd te verlopen.

Wij van de werkgroep Gecondenseerde Materie en wij lezers van Fylakra wensen Jaap veel geluk met zijn benoeming, veel voldoening bij zijn flitsende werk, en plezier tussen de flitsen door.

George Blasse

BIJ HET OVERLIJDEN VAN AD VAN DE GOEDE

27 mei overleed, op 62 jarige leeftijd, totaal onverwachts onze oud collega Ad van de Goede. Bijna 20 jaar heeft Ad in de Werkplaats Fysica gewerkt. In de beginperiode was het materiaalmagazijn zijn domein, later werkte hij in de metaalinstrument-makerij. Drie jaar geleden werd hij om gezondheidsredenen gedwongen te stoppen. Ad was een blijmoedig mens en een fijne collega. Hij wist, ondanks een aantal tegenslagen tijdens zijn leven, toch altijd zijn goede humeur te bewaren. Hij had een grote vriendenkring opgebouwd en al werkte hij niet meer in de werkplaats, met veel oud collega's onderhield hij nog contacten.

Het is triest dat op deze leeftijd en op deze manier een einde aan zijn leven kwam.

Wij houden goede herinneringen aan hem.

Gerard van der Mark

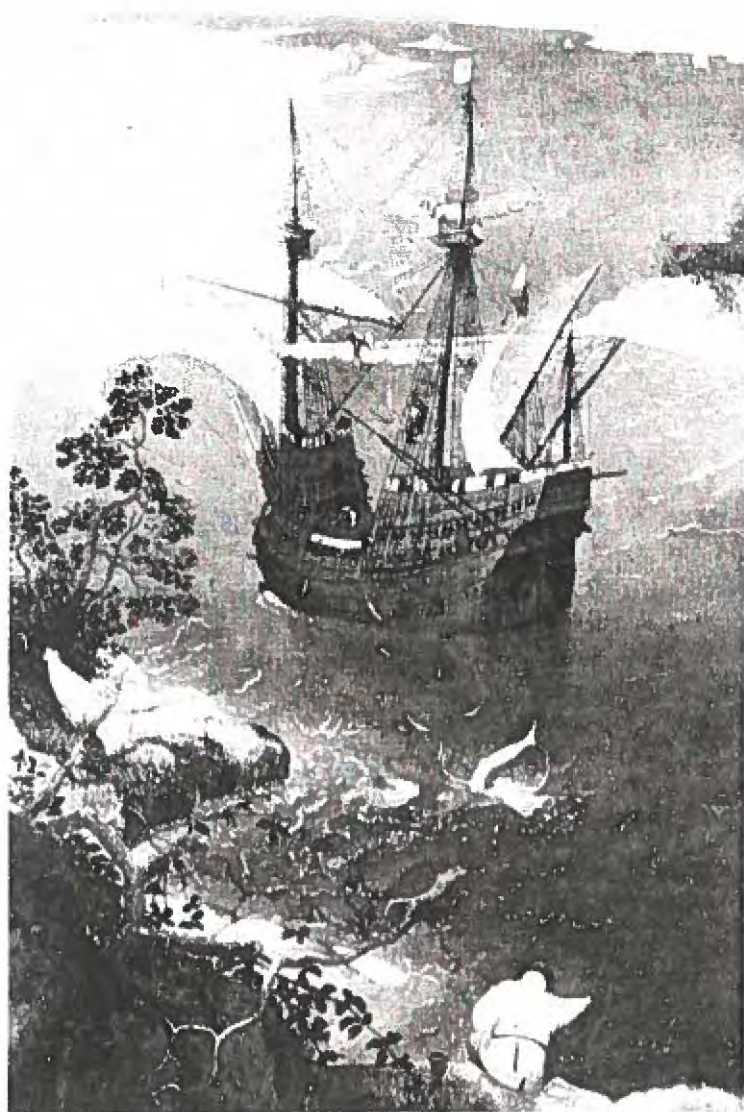
IMOU IS NU IMAU

De faculteiten N&S en RW hebben er weer een onderzoeksinstituut bij: het Instituut voor Marien en Atmosferisch Onderzoek Utrecht (IMAU). U dacht waarschijnlijk dat dit Instituut allang bestond, maar dan als IMOU (Instituut voor Meteorologie en Oceanografie Utrecht). Dat had u goed gezien, maar het (nu dus voormalige) IMOU had geen enkele officiële status. Er is wel enige verwarring veroorzaakt door de minimale wijziging van de naam; de bedoeling was de inmiddels bekende klank te handhaven. Voortaan is het dus IMAU.

Waarom dan een nieuwe naam? Dit vindt zijn reden in het werkgebied van het Instituut, dat niet meer voldoende door de oude naam gedekt wordt: natuurlijk gaat het nog steeds over meteorologie en oceanografie, maar inmiddels met uitlopers in de richting van ijsdynamica, atmosferische chemie en kustwateren met hun sedimenttransport en daarmee gekoppelde bodemdynamica. Voor het laatstgenoemde aspect participeert in het IMAU de sectie Kustonderzoek van de vakgroep Fysische Oceanografie (Ruimtelijke Wetenschappen). De inbreng vanuit de faculteit N&S wordt geleverd door de vakgroep MFO. Directeur van het IMAU is prof. W. de Ruijter; het aantal medewerkers en promovendi is ruim veertig.

Bij de officiële opening op 13 mei herinnerde de dekaan, prof. Hooy-mayers (die overigens ook namens de faculteit RW sprak) eraan dat de groep, die nu het IMAU vormt, een aantal jaren geleden min of meer tegen wil en dank aan de faculteit N&S is opgedrongen. Hij vond dat het "ondergeschoven kind" inmiddels volwassen is geworden, behoorlijk veel praatjes heeft en een gewaardeerde plaats in de faculteit inneemt.

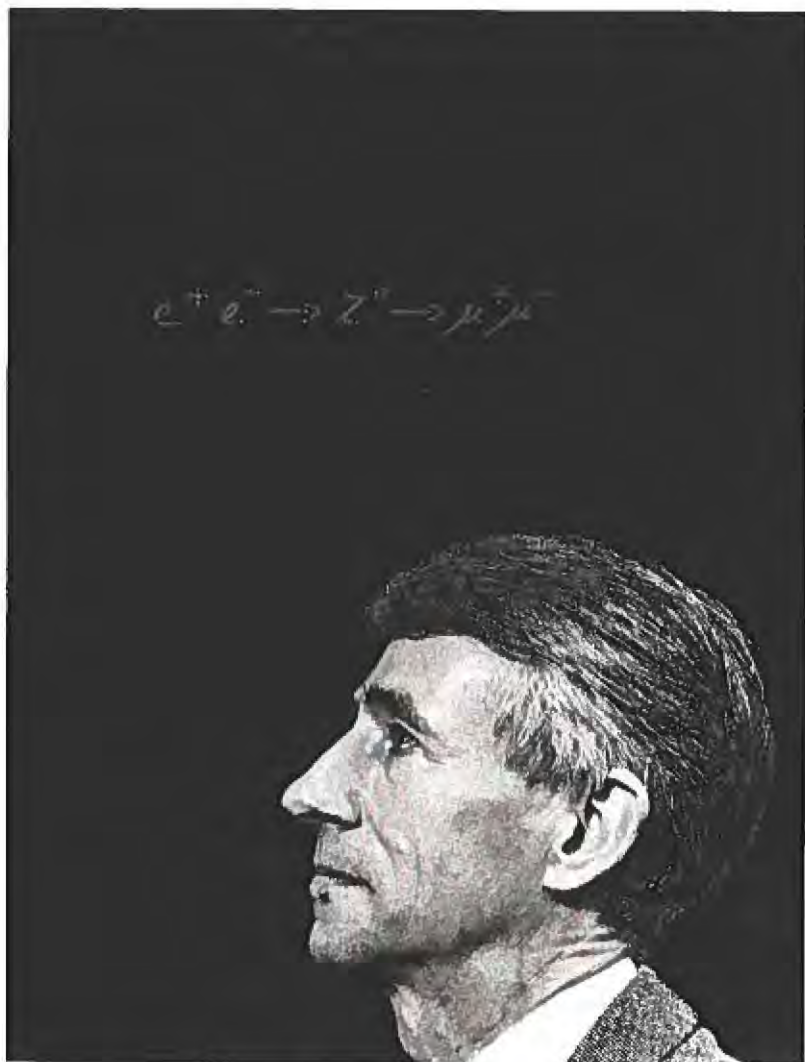
Het IMAU heeft samenwerkingsrelaties met een aantal buiten-universitaire instituten, zoals het KNMI, WL, TNO, RIVM, NIOZ en Rijkswaterstaat. In dit verband sprak bij de openingsbijeenkomst prof. Schuurmans, deeltijdhoogleraar Dynamica van het Klimaat bij het IMAU, die in het dagelijks leven de leiding heeft van het wetenschappelijk onderzoek bij het KNMI.

Op de uitnodigingsbrochure was het schilderij "Icarus" van Pieter Brueghel gereproduceerd (zie afb. op voorgaande pagina: detail van "De val van Icarus", door Pieter Breughel de Oude geschilderd in 1558 - red.). Dat is een rijke bron van beeldspraak, zeker als je ook het verhaal over Icarus nog eens opdekt. Dat werd dan ook ijverig gedaan. De voorzitter van het CvB, dr. Veldhuis, die in plaats van de verhinderde rector de opening verrichtte, pakte vooral het negatieve aspect van Icarus' mislukte vlucht eruit en vond het geen goed beeld voor de start van een nieuw instituut. De Ruijter legde er de nadruk op dat het IMAU, beter dan Icarus, de samenhang tussen de diverse vakgebieden (lucht, water, straling, kusten) in de gaten moet houden en dat het instituut juist daarvoor is opgezet. Overigens speelde bij de opening ook een rol het schilderij "Geboorte van Venus" van Botticelli, dat laat zien dat er uit de zee en uit de elementen ook wel iets goeds kan voortkomen (zie afb. op de inhoudspagina, blz. 1: "De geboorte van Venus", in 1485 door Sandro Botticelli geschilderd voor de villa van Lorenzo de Medici in Florence - red.).

Ter gelegenheid van de opening was er op 13 mei een symposium over de ontwikkelingen op het gebied van weersverwachtingen en klimaat, waaruit bleek dat er weliswaar grenzen zijn aan de voorspelbaarheid van het weer, maar dat er wel mogelijkheden lijken te zijn om toch ook op langere termijn uitspraken te doen. Dat zijn dan uitspraken met een meer statistisch karakter, in de zin van: de komende drie maanden is de kans op meer regen dan normaal 75 %. De bijdragen aan het symposium zullen worden gepubliceerd in een vaktijdschrift.

C.B. Vreugdenhil

FRITS ERNÉ BIJZONDER HOOGLERAAR

Per 1 mei 1991 is Frits Ern  benoemd tot bijzonder hoogleraar in de Actuele Onderwerpen van de Natuurkunde door het Natuurkundig Gezelschap te Utrecht. Zijn onderzoekgebied is elementaire deeltjesfysica. Zijn zoon Ben was bereid voor Fylakra

elementaire deeltjesfysica. Zijn zoon Ben was bereid voor Fylakra het een en ander over zijn vader op papier te zetten.

Frits is niet onbekend bij onze faculteit. Hij promoveerde in 1966 in de KV-groep van Pieter Endt, op spectroscopisch onderzoek aan Argon Isotopen met de toen kersverse 3 MV Van der Graaff versneller, opgesteld in de kelder van het lab aan de Bijlhouwerstraat.

Het avontuur trok hem naar CERN in Genève, waar, onder leiding van Hans Sens en ondersteund door FOM, een Nederlands team werd gestart voor spectroscopisch onderzoek aan nucleonen. De experimenten vonden plaats bij het proton synchrotron waar pionen en kaonen van enkele GeV werden verstrooid aan gepolariseerde protonen. In 1970 verzette het team de bakens en vormde een collaboratie met fysici uit Manchester en Lanchester om de produktie van elementaire deeltjes in proton-proton verstrooiing te onderzoeken bij de Intersecting Storage Rings. In deze versneller draalden twee protonbundels tegen elkaar in en kruisten elkaar op acht punten. De botsingsenergie tot 60 GeV was toen ongeëvenaard. In deze experimenten werden Feynman schaling en elastische en inelastische diffractie onderzocht. Na de "novemberrevolutie" in 1974, toen het nieuwe charm quark werd gevonden, keek het team uit naar nieuwe experimenteermogelijkheden en ging in 1978 een nieuw samenwerkingsverband aan met Californische universiteiten om onderzoek te doen aan de electron-positron opslagring PEP van het Stanford Linear Accelerator Center. Daar werden zogenaamde twee foton-processen en annihilatie bestudeerd.

In 1985 keerde Frits terug naar Nederland en ging werken in Amsterdam bij het inmiddels opgerichte Nederlands Instituut voor Kern- en Hoge-Energie Fysica (NIKHEF). Sinds 1986 is hij verbonden aan het L3 experiment op CERN dat bij de Large Electron-Positron collider (LEP) de eigenschappen van de zwakke interactie onderzoekt door excitatie van de Z0 en W bosonen.

Frits geeft het keuzevakcollege Voortgezette Elementaire Deeltjesfysica en begeleidt stagestudenten bij het NIKHEF en bij de vakgroep Subatomaire Fysica.

AFSCHEID J. VAN NIEUWKOOP

Ruim twee jaar na zijn 40-jarig jubileum als ambtenaar (lees: Fylakra 1990-2) nam Dr. Ir. J. van Nieuwkoop op 24 april j.l. afscheid van de faculteit - een formeel afscheid, want Jaap van Nieuwkoop zal men de komende tijd regelmatig ontmoeten, aangezien hij nog een tweetal adviseursfuncties vervult.

Onder toezien oog van de familie neemt mevrouw van Nieuwkoop de bloemenhulde van faculteit-directeur Dr. P. Zeegers in ontvangst

Voor een goed gevuld Onder Onsje voerden een tweetal sprekers het woord, dekaan Prof. H. Hooymayers namens de faculteit en Prof. H. Lamers namens de vakgroep Sterrenkunde, waaraan van Nieuwkoop sedert september 1962 verbonden was. Laatstgenoemde bood hem, namens de vakgroep, een door E. Landré vervaardigd album aan.

De voorzitter van de vakgroep Sterrenkunde, Prof. H. Lamers, overhandigt het album

Mevr. C. Kuijpers-Groensmit, voorzitter van de U-raad, in geanimeerd gesprek met de dekaan N&S, Prof. H. Hooymeyers

CD-ROM IN DE BIBLIOTHEEK (CHAPEAU) (om zelf mee aan de slag te gaan)

Een nieuwe aanwinst in de bibliotheek is een CD-ROM-speler. De favoriete draaischijf is de Science Citation Index, de SCI. De SCI is vermaard en berucht, en er is geweldig veel mee mogelijk. Daarover straks meer, maar eerst de feiten.

De CD-ROM

De CD-ROM speler, Compact Disk Read Only Memory voluit geschreven, is identiek aan de CD-speler thuis, alleen is het apparaat in de bibliotheek niet aan een versterker verbonden, maar aan een computer. Deze opstelling maakt het mogelijk CD-tjes met tekst te lezen en te doorzoeken. De dikke Van Dale, maar ook de bijbel staat al op een CD-ROM. In de bibliotheek zijn de jaren 1989-1991 van de Science Citation Index aanwezig. Inspec zet de Physics Abstracts nu ook op schijf, dus kunnen we die, als de financiën het toelaten, ook binnenkort verwachten.

De Science Citation Index

De Science Citation Index (opgezet in Amerika om de voorsprong, die de Russen in de ruimte hadden tijdens de jaren vijftig, in te lopen - de Spoetnik cirkelde om de aarde) bestaat in gedrukte vorm uit drie omvangrijke onderdelen: het Citation-gedeelte, de Source Index en de Permuterm Index.

Die drie onderdelen worden gevormd uit één groot bestand waarin alle artikelen van 3300 wetenschappelijke (Bêta-wetenschappen) tijdschriften zijn opgeslagen. Natuurlijk niet de volledige tekst van die artikelen, wel de titel, de auteurs met affilatie, tijdschrifttitel met volume, jaar en pagina, én (en dat is speciaal voor de opzet van de SCI) de referenties aan het einde van het artikel.

De drie onderdelen van de SCI

In het eerder genoemde Citation-gedeelte zijn alle referenties opgenomen. Het is dus mogelijk om per jaar op te zoeken naar welke publicaties van een auteur er verwezen is in die 3300 tijdschriften. Dit onderdeel maakt de SCI berucht: in Amerika schijnen

In de hal van sommige universiteiten lijsten te hangen met aantal keren dat de daar werkzame wetenschappers geciteerd worden. Is dat aantal laag, dan is de kans op ontslag hoog.

Maar naast het gebruik van de Citation Index op deze manier, zijn er veel aardiger toepassingen. Zo is het mogelijk clusters te maken van auteurs die over hetzelfde onderwerp publiceren door degenen die naar eenzelfde artikel verwijzen bij elkaar te zetten. Want dat zijn wellicht mensen, die over hetzelfde onderwerp schrijven en over het onderwerp wellicht, waar wij in geïnteresseerd zijn.

Door op te zoeken wie nu een eerder verschenen publicatie citeert, leg je een link tussen verleden en heden. Met een ouder artikel in de hand, kun je zien hoe er in het heden over een onderwerp geschreven wordt.

In de Source Index staan ieder jaar op auteursnaam alle in dat jaar gepubliceerde artikelen met naam en affiliatie, titel, tijdschriftgegevens. Hiermee kun je alfabetisch op naam opzoeken wie wat gepubliceerd heeft in een jaar.

In de Permuterm Index staan alle trefwoorden uit de titels van de tijdschriftartikelen gecombineerd met andere titelwoorden. Hierin kun je op onderwerp zoeken, als je de mogelijk gebruikte termen kunt bedenken.

CD-ROM-pom-pom

In het echt bestaat de gedrukte SCI per jaar twee planken dundrukpapier boordevol piepkleine lettertjes. Een leesloupe wordt bijgeleverd. Qua omvang valt de CD-ROM hierbij in het niet; het is een klein wonder van techniek met 600 megabyte informatie op een mini-schijfje.

Maar dat is lang niet alles wat dit wonderlijke medium te bieden heeft. Wie de computer start komt automatisch in de modus 'zoektermen'. Daarin kun je elk trefwoord intypen. Als je twijfelt over de schrijfwijze van een trefwoord, of je wilt weten of het überhaupt wel voorkomt, type je Alt-D, dan krijg je de lijst van alle voorkomende titelwoorden. Zo'n lijst is er overigens ook voor auteurs, voor referenties (geciteerde auteurs) en tijdschrift-titels; met andere woorden: je kunt

van alles dat je intikt controleren of en hoe vaak het voorkomt.

Natuurlijk is het mogelijk om Booleaans te zoeken op alle ingangen: dus titelwoorden met auteursnamen te combineren, of adressen met referenties. Als je wilt weten of er auteurs uit Utrecht refereren naar werk over plasma fysica dan kan dat.

Zoals boven al aangestipt is heeft de SCI op CD-ROM een optie, welke hiervoor alleen online te benutten was, n.l. om naar artikelen te zoeken, die wat betreft inhoud verwantschap vertonen. Als een onderwerp afgebakend is en men heeft een aantal artikelen gevonden, kan men verwante artikelen vinden door de computer naar publicaties te laten zoeken, die een aantal referenties gemeenschappelijk hebben met de al gevonden items. Dit is een hele aardige manier om een literatuurlijst op te stellen over een onderwerp.

De verdere gang van zaken

Maar wie achter de computer met de CD-ROM gaat zitten zal zelf snel allerlei interessante mogelijkheden en toepassingen vinden. En als daarbij in het begin hulp nodig is, dan kan die gegeven worden door de bibliotheekmensen, die helpen graag. Het zoeken is gratis. Neem om de resultaten te bewaren een floppy mee en wat tijd, om thuis te raken in dit medium.

Cas de Vries

OPENINGSTIJDEN BIBLIOTHEEK GEWIJZIGD IN DE VAKANTIEMAANDEN

Gedurende de maanden juli en augustus zullen de openingstijden van de bibliotheek gewijzigd zijn.

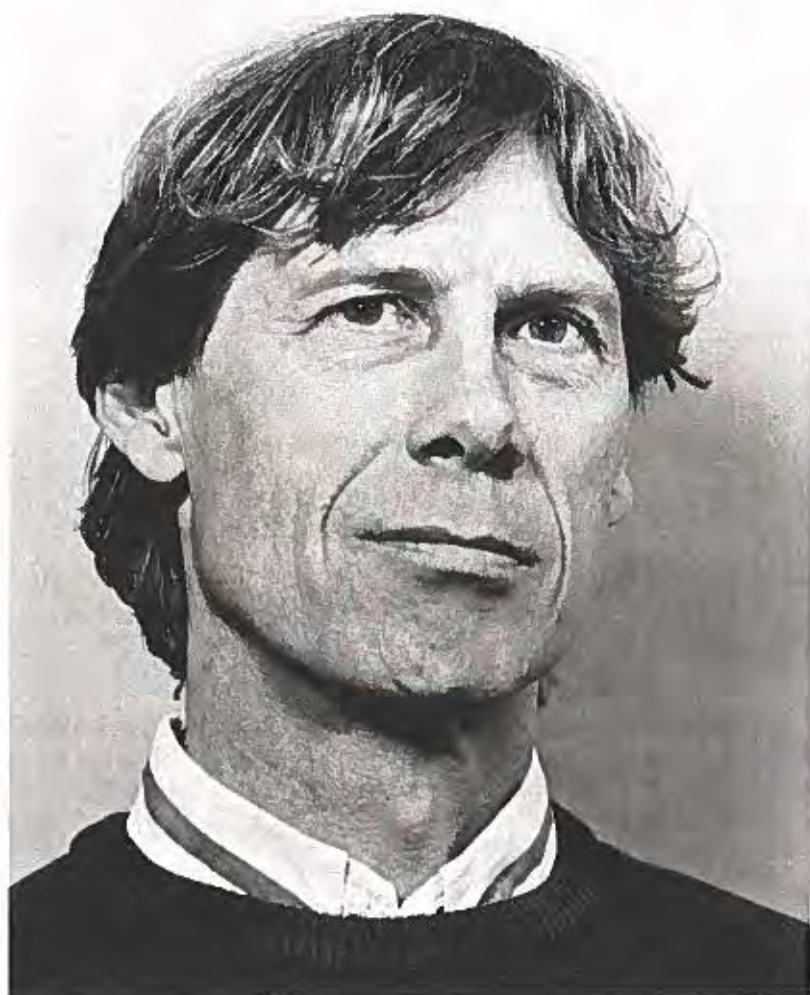
De bibliotheek is dan open van 9 tot 17 uur.

DE FOTO-VITRINE

Momenteel hangt in de foto-vitrine aan de gangmuur bij de kantine een reportage van het afscheid van Dr.Ir. J. van Nieuwkoop. Die zal er tot 19 juni, of een paar dagen later, hangen. De na-bestelde foto's zullen - in verband met de vakantie - pas begin augustus gedistribueerd kunnen worden.

Eind juni zullen foto's van het afscheid van J. Jasperse worden opgehangen, die gedurende de maanden juli en augustus in de vitrine te bezichtigen en te bestellen zijn. Zij zullen extra lang te zien zijn, omdat nogal wat medewerkers gedurende die maanden afwezig zijn en toch in de gelegenheid moeten worden gesteld hun bestellingen te doen; die zullen vervolgens begin september uitgevoerd worden.

Evert Landré

PROF.DR. JAN SMIT

bijzonder hoogleraar in de Theoretische Hoge-Energie-Fysica vanwege de Stichting Hoge Energie Fysica.

Op 19 februari 1991 heb ik als lid van de Universiteitsraad ingestemd met de instelling van de bijzondere leerstoel Theoretische Hoge-Energie-Fysica aan de faculteit Natuur- en Sterrenkunde te Utrecht. Deze bijzondere leerstoel is opgericht na een verzoek daartoe van de Stichting Hoge Energie Fysica, een stichting die bij notariële acte van 9 februari 1977 is ingesteld.

Op 1 november 1991 werd Dr. Jan Smit, FOM-medewerker van het Instituut voor Theoretische Fysica van de Universiteit van Amsterdam als bijzonder hoogleraar benoemd op deze leerstoel.

Graag wil ik hem bij onze facultaire gemeenschap introduceren. Inmiddels hebt u allen overigens de gelegenheid gehad hem zelf de hand te drukken op de introductiebijeenkomst van 28 januari jl., zie Fylakra 36 nr. (1992), pag. 42 en 43.

Dr. Jan Smit is in 1943 in Amsterdam geboren en heeft na de middelbare school natuurkunde en wiskunde gestudeerd aan de Universiteit van Amsterdam. Zijn promotie-onderzoek vond in Amsterdam en in Los Angeles (University of California) plaats. Jan promoveerde in 1974 aan de universiteit van Californië met als promotor Prof. R.J. Finkelstein. Sinds 1975 werkt Jan aan het Instituut voor Theoretische Fysica te Amsterdam.

Bij het doorlezen van zijn lijst met publicaties en de daarbij gegeven toelichting werd ik bevangen door een gevoel van lichte wanhoop : ik begreep er niets van. In zo'n geval kan het verstandig zijn om je gevoelens met anderen te delen. Ik heb dat gedaan door de toelichting op de publicaties voor te lezen aan enkele medewerkers en hoogleraren van onze faculteit om hen daarna te ondervragen of zij het voorgelezene snaptten. Dat was niet het geval. Daarom heb ik Jan Smit maar persoonlijk benaderd en hem gevraagd naar het hoe en waarom van zijn werk. Het werk van Jan Smit is een onderdeel van de Theoretische Hoge Energie Fysica, de natuurkunde van de

elementaire deeltjes en materie onder zeer extreme omstandigheden. Nieuwe inzichten in dit deel van de natuurkunde kunnen direct betrekking hebben op de fundamenteën van de natuurkunde. Bij dit onderdeel van de fysica worden uiterst gecompliceerde wiskundige technieken gebruikt.

Jan Smit houdt zich bezig met specialistisch onderzoek op het gebied van de veldentheorie, de theorie die de interactie tussen de elementaire deeltjes beschrijft. Bij berekeningen aan de veldentheorie wordt het zgn. ruimte-tijd continuüm gehanteerd.

Een continuüm is voor een scherpe probleemdefinitie en daaruit voortvloeiende berekeningen echter heel lastig. Om dat te vereenvoudigen kun je gebruik maken van een roosterbenadering waarmee het continuüm wordt gediscrètiseerd en toegankelijk wordt voor computer-berekeningen.

En daarmee houdt Jan Smit zich sinds ongeveer 1972 bezig. Voor meer gedetailleerde vragen kunt u uiteraard bij hemzelf terecht. U kunt hem, in principe, elke woensdag vinden in kamer 254 of kamer 201.

Op mijn vraag : vind je het leuk om hier in Utrecht een benoeming te krijgen antwoordde Jan volmondig ja! De stimulerende werkomgeving van de vakgroep Theoretische Natuurkunde ervaart hij als heel prettig. Wij wensen hem een heel succesvolle tijd hier toe met veel studenten en wellicht enige promovendi. Dat laatste (colleges, AIO's/OIO's) moet overigens nog worden geregeld.

Gijs van Ginkel.

UIT / IN DIENST

periode 13 maart - 1 juni 1992

UIT DIENST

Dr. G.W.R. Leibbrandt (01-01-88)	AGF
J. Keuter (15-01-92)	ION
Mw. H.J.M. van Hoof (01-01-92)	MBF
Drs. M.J. v.d. Boogaard (01-05-88)	AGF
J.H. Jasperse (16-05-61)	BGB

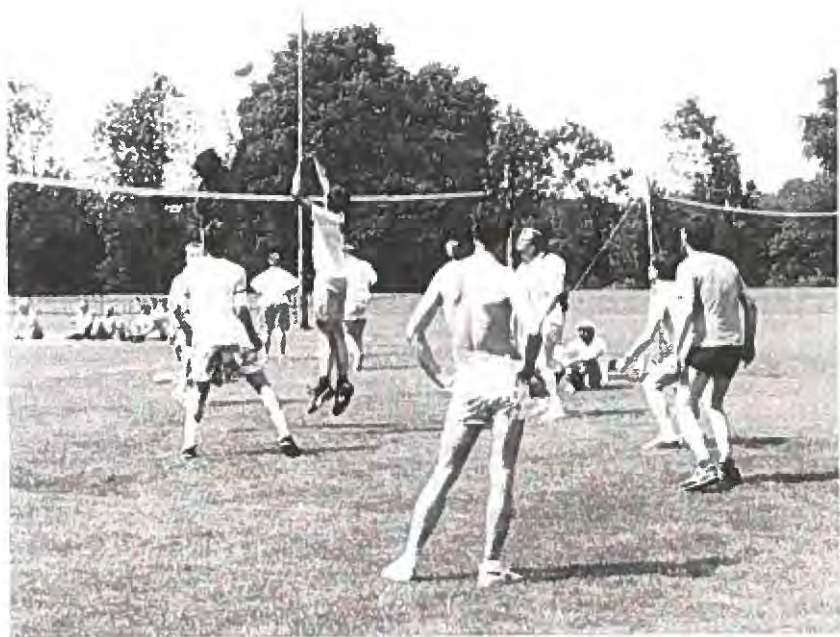
(achter de naam staat de datum van indiensttreding vermeld)

IN DIENST

J. Bos	WF
Prof.Dr. G.W. Gibbons	THE
Mw. P.M. Busink-Raatsle	BPZ
Drs. C.H.M. Maree	AGF
G.S. van Olst	BIB
Mw. A.H. Portier	SAP
Drs. G.J. Somsen	GWN
Drs. G. Splerings	AGF
Drs. M. Vellinga	MFO
C. Vermeulen	BIB
Drs. D.S. Vestdijk	BUR
Drs. J.R. de Wolde	MFO

FYLAKON SPORTDAG

Op woensdag 20 mei j.l. vond de jaarlijkse sportmiddag plaats, onder een stralende zon. Niet minder dan tien volleybalploegen (verdeeld in twee poules) en evenzovele voetbalploegen (van ieder zes "man", eveneens verdeeld over twee poules) namen met groot animo deel aan de wedstrijden; in de voorrondes twintig volley- en twintig voetbal-wedstrijden van elk vijftien minuten.

Bij het volleybal bereikten tenslotte de winnaar van poule A (Kernfysica) en van poule B (Gecond. Materie) de finale, die door laatstgenoemde met 17-13 werd gewonnen. Een trieste oogst (nul punten) vergaarde de combinatie van het Bureau, de Interne Dienst en de afdeling Personeelszaken, die optrad onder de naam BRUIDZEEP, tot stand gekomen na wat gegoochel met de afkortingen. Dat niemand dat zo goed begreep bleek uit het feit, dat op de lijsten de foutieve naam "Bruidschat" voorkwam.

De finale bij het voetballen ging tussen Gecondenseerde Materie en MFO-2. Laatstgenoemde werd winnaar. Zoals gezegd: het weer was schitterend, de publieke belangstelling had groter kunnen zijn. Buiten de lijnen viel Marlon Wijburg op met haar parapluie en Gijs van Ginkel met zijn roze hoedje, dat hij echter afzette, wanneer hij zich binnen de lijnen begaf. Aangezien Fylakra (nog) geen kleurenfoto's kan opnemen drukken we dat roze hoedje niet af.

E.L.

EEN NIEUWE LENTE - EEN NIEUWE NAAM

Woensdag 22 april j.l. was 't Onder Onsje toneel van een plechtige gebeurtenis: de bekendmaking van de winnaar van een prijsvraag, uitgeschreven ten einde te komen tot een fraaie, alles omvattende naam voor de waarschijnlijk op 1 januari 1993 te starten combinatie van Werkplaats Fysica, Facultaire Electronische Dienst en magazijn.

Hoofd werkplaats Dr.Ir. Jaap Verkerk toont de nieuwe naam

De belangstelling viel tegen: zonder twijfel als gevolg van het feit, dat niet iedereen de komende samensmelting ziet zitten.

De adjunct-directeur, Dr. A. Schadee, leidde de bijeenkomst in. Een dag of tien eerder had hij mij reeds de naam ingefluisterd, met het verzoek een naamplaat te maken, die op de 22-ste onthuld zou kunnen worden (het werd tenslotte een 130 cm lange lat met rode letters op een blauwe ondergrond).

Een uitgekiend scenario lag klaar: de winnaar had niet minder dan vier namen Ingezonden, dus op het moment, waarop hij naar voren zou worden geroepen om het doek weg te trekken, zou zelfs hij niet weten welke naam te voorschijn zou komen.

Helaas dwarrelde er roet in het eten: de winnaar had die dag verloft! En daarvan had men hem natuurlijk niet kunnen afhouden, op het gevaar slapende honden wakker te maken. Zo kon het gebeuren, dat, na de Inleiding en na de voorlezing van het juryrapport door Drs. A. van der Vegt, het hoofd van de werkplaats, Dr.ir. J. Verkerk himself, de naam moest onthullen. Met verve kweet hij zich van die verantwoordelijke taak en tevoorschijn kwam de naam **Instrumentele Groep Fysica (IGF)**. De naam was verzonnen door Gerard van der Mark van de afdeling ontwikkeling van de werkplaats, ook bekend als lid van de Fylakra-redactie!

Drs. Van der Vegt las een aantal namen voor, die eventueel ook in aanmerking hadden kunnen komen; voorts was er een aantal minder serieuze, maar niettemin soms leuke namen. Een opsomming:

EME - Elektronische Mechanische Eenheid
FEG - Fysische Engineerings Groep
HAAS - Hulp Aan Afstuderende Studenten
MAF - Mechatronische Afdeling Fysica
MCG - Mechatronica Consultatie Groep
SIS - Scientific Instrument Society
TOF - Technische Ondersteuning Fysica

Het bleef nog lang gezellig in 't OOnsje.

E.L.

EEN ANDERE BAAN

Sinds half maart is Hero Buerman weg bij onze faculteit. Hij is overgestapt naar een baan bij Diergeneeskunde. Zijn werkkring ligt daar in het magazijngebeuren van de apotheek diergeneeskunde.

In de afgelopen periode was het al duidelijk geworden dat het aanbod van galvanisch werk sterk was teruggelopen. In het organisatieadvies Werkplaats Fysica werd mede om milieuredenen beëindiging van deze werkzaamheden voorgesteld. Om diezelfde redenen wordt ook beëindiging van de lak- en verfspuiterij aanbevolen, waarmee de werkplekken van Hero binnen de werkplaats komen te vervallen. Binnen de werkplaats leek zich geen geschikte werkplek aan te dienen zodat hij de mobiliteitsbank inschakelde. Dit heeft geresulteerd in bovengenoemde oplossing.

Doordat Hero een aantal jaren in de redactie van Fylakra heeft gezeten en ook nog een tweetal periodes deel heeft uitgemaakt van de faculteitsraad was hij ook buiten de werkplaats bekend. In de werkplaats zelf was hij veel betrokken bij het organiseren van sociale contacten zoals feest-, bingo- en kaartavonden. De kindersinterklaasfeesten waren daarvan zijn hoogtepunten. Daarbij was niets te dol. Brandweer, muziekcorpsen en rijtuigen kwamen eraan te pas om de kindervriend binnen te halen. Vaak wordt met veel plezier aan deze activiteiten teruggedacht.

Wij wensen hem succes op zijn nieuwe werkplek.

Gerard van der Mark

SCHOTPIJP IN DE PRIJZEN ?

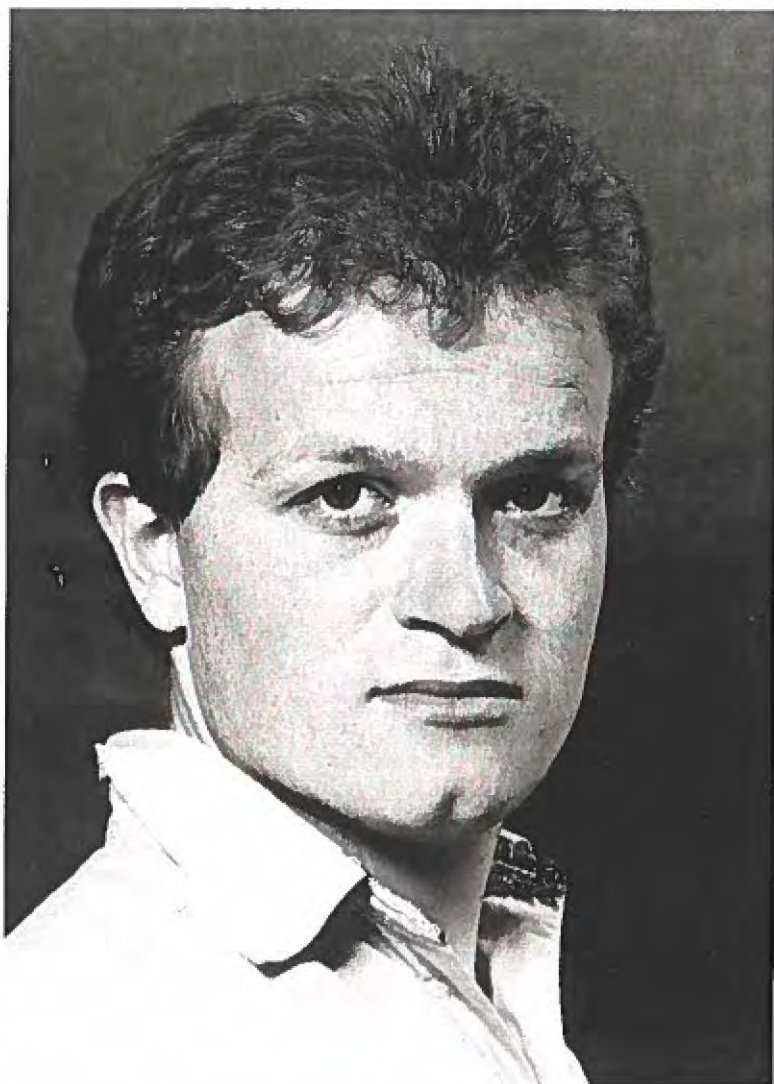
De adjunct-directeur van onze faculteit, Dr. A. Schadee, liet volgend schrijven op de deurmat van de Fylakra-redactie vallen. Wij nemen het Integraal over.

In goede onderlinge samenwerking hebben de vakgroep Geofysica en Exploratie, de Werkplaats Fysica en de Facultaire Elektronische Dienst (N&S) een "draagbare seismische bron" ontwikkeld. Met dit handzame apparaat, in de wandeling "schotpijp" genoemd, kunnen op veilige wijze goedkoop kleine explosies in de bodem worden gemaakt. De hierdoor opgewekte golven kunnen seismologisch worden gedetecteerd en hebben een hogere frequentie dan gewoonlijk. Analyse van de golven geeft, dank zij de aanwezige hogere frequenties, meer gedetailleerde informatie over de bodemstructuur.

In eerste instantie is de schotpijp ontwikkeld ten behoeve van een bodemonderzoek-practicum, maar het apparaat kan ook worden gebruikt voor bodemonderzoek ten behoeve van bijv. de exploratie van zandwinningsgebieden, fundatie bij de bouw van wegen, dammen, bruggen en gebouwen.

Het Specialistisch Innovatie Centrum voor Uitvindingen ID-NL te Rotterdam kent jaarlijks een prijs toe voor uitvindingen. Uit honderden inzendingen zijn er tien genomineerd om naar de ID-NL Jaarprijs 1992 te dingen, waaronder de schotpijp.

De prijsuitreiking vond op 11 juni te Rotterdam plaats; in een volgende Fylakra zal mededeling worden gedaan van de uitslag.

PROMOTIE DICK VAN DER VOORT

Op 13 april j.l. promoveerde Drs. Dick van der Voort (GCM) op een proefschrift, getiteld "Luminescence of metal ions with an

effective charge relative to the lattice". Zijn promotor was Prof. Dr. G. Blasse. Van Rob Beelen (Werkplaats Fysica) ontvingen wij de volgende, persoonlijke, bijdrage.

Dick, zoals iedereen hem kent, is een heel rustige, gesloten jongen, bij wie je altijd terecht kunt en waarmee je over allerlei dingen kunt praten, ook serieuze - daar volgen dan wel eens discussies uit die uren kunnen duren, met veel gelach en leut. Zoals de meeste mensen weten speelt Dick in een zogenaamd "drankenteam" bij de volleybal; dan zeg je natuurlijk "Dick?" zo van: "Dick drinkt toch niet?" Nee, maar hij is wel gezellig en op zijn tijd een "Kriekje", dat gaat er wel in. Zo deed het eetcafé "The Twins" een tijdje geleden één maand met een kratje Kriek, maar nu is dat al teruggeschroefd naar één kratje in de twee weken. Want zo na het werk even langs "The Twins", dat vond Dick wel wat; nu de druk van de ketel was: even lekker ontspannen. Voor mensen die niet weten wat een Kriekje is: dat is kersenbier.

Zo gauw als Dick wat moest organiseren - en dat doet hij graag - dan heeft hij weinig tijd voor ontspannen, want hij wil er altijd voor zorgen dat alles in goede banen geleid wordt en, om eerlijk te zijn, daar maken wij wel eens misbruik van. Als voorzitter van de zaalvoetbalvereniging in Odijk doet hij uitstekend werk en ook de inzet voor andere sportverenigingen is ruimschoots aanwezig en dat alles, omdat hij gewoon graag sport. Maar tijdens het sporten gaat niet altijd alles over rozen en dan hoor je uit Dicks mond - of je het geloven wil of niet - "SHIT" en dat schijnt hem op te lichten.

Van Dick z'n studie hebben wij niet veel begrepen, maar één ding weten wij wel en dat is, dat hij zich er voor 200 % heeft ingezet en dat hij, zo af en toe, een leuk reisje had is ons ook niet ontgaan, want dan maakte hij van de gelegenheid gebruik om een paar dagen of weken er aan vast te plakken. Wij hebben dus de indruk dat hij tijdens zijn studie het best naar zijn zin heeft gehad.

Dick, verder wens ik - en natuurlijk iedereen, die jou kent - jou veel succes in je verdere loopbaan en we hopen, dat je er wat van maakt en dat we nog veel leut met elkaar mogen hebben - maar dat zal wel lukken.

Rob Beelen

AFSCHEID JAAP JASPERSE

Op 22 mei j.l. nam Jaap Jasperse, nauwgezet beheerder gedurende vele jaren, afscheid van onze faculteit. Jaap was een markant aanwezige beheerder, die het oog hield over vrijwel alle facetten van het facultaire bestaan en daar zotg over/voor droeg. Tengevolge van een plotseling gezondheidsprobleem werd Jaap geconfronteerd met de vraag: voortgaan met groot risico of nu stoppen en vervroegd uittreden (VUT)? Dat laatste is het geworden. Daarmee moet de faculteit een zeer toegewijd medewerker missen. Op de afscheidsreceptie waren velen aanwezig om hem de hand te drukken. De snelheid waarmee e.e.a. verliep heeft de Fylakra-redactie overrompeld, zodat we pas in een volgend nummer wat uitgebreide aandacht aandacht kunnen geven aan Jaap Jasperse en zijn werk bij de faculteit door de jaren heen. Nu wat impressies van het afscheid en de erop volgende receptie.

GvG

OUDSTE STUDENT OVERLEDEN

Een maand geleden is op 88-jarige leeftijd drs Anton Stegeman overleden, die tot op hoge leeftijd alle uithoeken van de Utrechtse universiteit is blijven opzoeken om zijn wetenschappelijke nieuwsgierigheid te bevredigen. Zijn clochard-voorkomen, veroorzaakt door baardstop-pels, door zijn met touw dichtgebonden overjas en met uitpuilende tassen getoolde rijwiel, heeft jarenlang het Utrechtse straatbeeld opge-luisterd, als hij weer eens op weg was naar een volgend college, een lezing, een promotiezitting of een tentoonstelling.

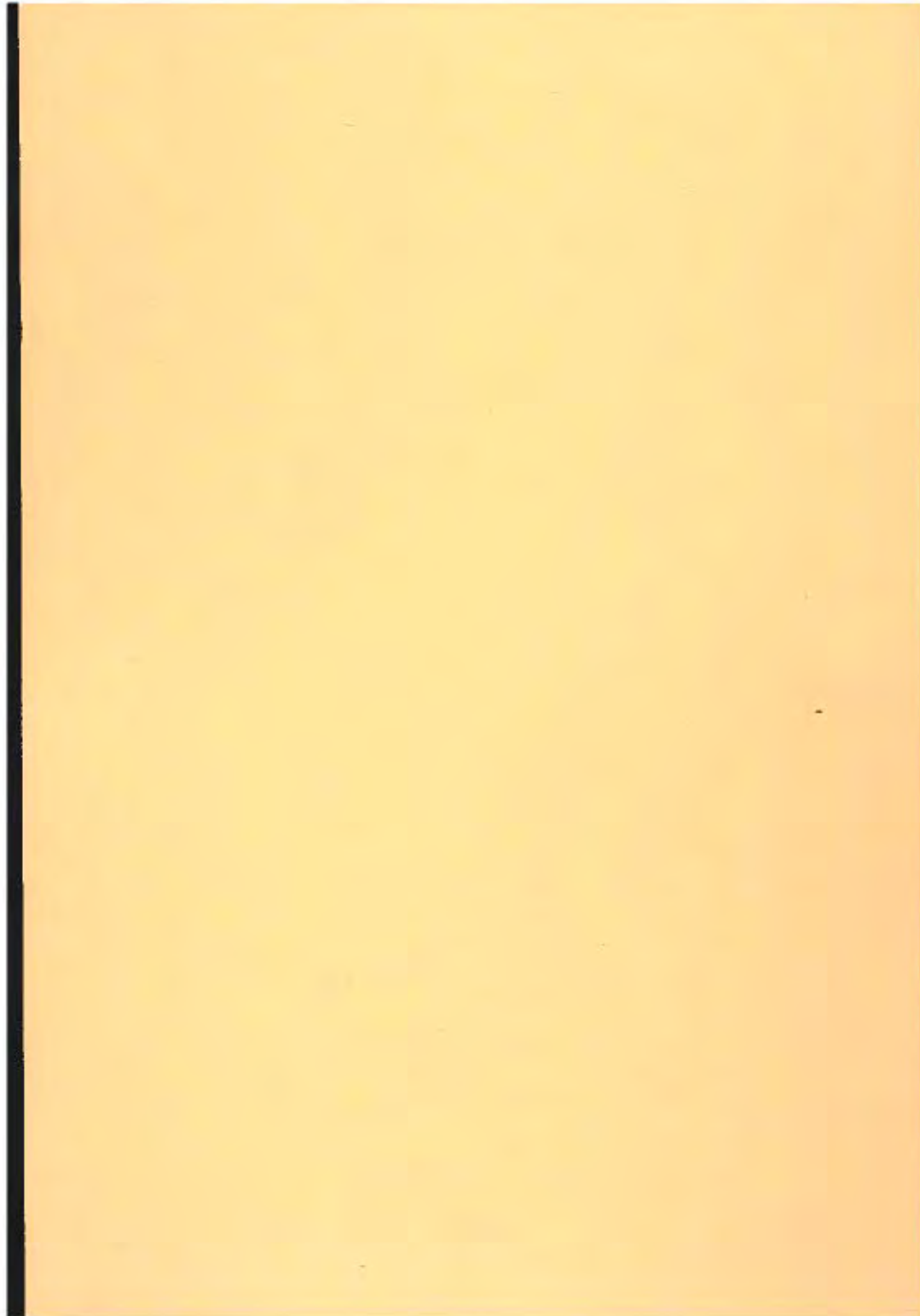
Stegeman begon in 1922 de studie Fysische Geografie, die hij in 1943 eindelijk met een doctoraal afrondde. Zijn brede belangstelling trad toen al aan het daglicht: tegelijk behaalde hij nog een kandidaats Geologie, terwijl voor eenzelfde diploma in de Biologie alle benodigde studie was verricht. Na een mislukte carrière als leraar kwam hij in 1952 in Utrecht terug, om zich vrijblijvend toe te leggen op het universitaire onderwijs in de botanie, zoölogie, archeologie, kunstgeschiedenis, antropologie, godsdienst en de geschiedenis van de natuur-wetenschappen. Die grenzeloze interesse heeft hem ervan weerhouden zijn grootste droom te verwezenlijken: te promoveren.

Ondanks zijn vegetarische, alcoholvrije en rookloze levenswandel ging zijn mobiliteit na zijn tachtigste hard achteruit. Zijn fiets bleef gestald en zelfs vervoer per bus lukte amper. Zijn grootste angst was te moeten sterven in be-jaarden- of ziekenhuis. Die beproeving is hem bespaard gebleven. Anton Stegeman stierf in zijn eigen huis en werd begraven in het dorp van zijn jeugd, Winterswijk. (AH)

(Bovenstaand In Memoriam stond afgedrukt in het U-blad van 26 maart j.l.. In mijn foto-archief vond ik een foto van Anton Stegeman, door mij gemaakt tijdens de receptie na een promotie op 10 mei 1989. Als eerbewijs aan de "oudste student" is hij hiernaast afgedrukt - E.L.)

**DE REDAKTIE WENST ALLE LEZERS
EEN FIJNE VAKANTIE TOE**

(en vergeet niet het Fylakra jubileumnummer mee te nemen)

Rijksuniversiteit Utrecht
Faculteit Natuur- en Sterrenkunde
Princetonplein 5
3584 CC Utrecht

